

Lathund för att döma rullstolsdans

Rörelsenedsättning

Rörelsenedsättning innebär att en person har nedsatt fysisk förmåga att röra sig, vilket kan bero på skada, sjukdom eller medfödd funktionsnedsättning. Det kan påverka en eller flera delar av kroppen och kan innebära begränsad rörelse i armar, ben, bål, händer osv. Rörelsenedsättning varierar från person till person där vissa har mer rörlighet än andra. En viktig faktor att beakta är att många personer med rörelsenedsättning har begränsad energi. Dålig tillgänglighet på tävlingsplatsen kan öka energiförbrukningen och försämra prestationen.

Klassificering

Klassificering inom rullstolsdans avgör vilken klass en dansare tävlar i baserat på graden av funktionsnedsättning, detta för att fokusera på skicklighet och prestation. Indelningen kallas funktionsklass och baseras på dansarens fysiska förutsättningar. Följaktligen beaktas inte dansarens ålder eller kön inom funktionsklasserna. Klassificering är ett krav för att få tävla och utförs av en klassificerare, oftast en fysioterapeut, läkare eller arbetsterapeut. Klassificeraren bedömer om dansaren uppfyllt minimikriterierna för dansen och placerar in dansaren i någon utav funktionsklass 1 eller 2. Ju högre klassificeringspoäng desto mer rörlighet har dansaren i överkroppen.

Godkända Funktionsnedsättningar

- Nedsatt muskelstyrka
- Nedsatt rörelseförmåga
- Amputation/ dysmeli
- Benlängdsskillnad
- Hypertoni
- Ataxi
- Athetos

Det finns två funktionsklasser:

Funktionsklasser

- **Funktionsklass 1:** Denna klass är för dansare med en större funktionsnedsättning. Här är rörelseförmågan mer begränsad med till exempel sämre balans, greppförmåga och muskelsvaghet, vilket återspeglas i hur danserna utförs. Detta innebär att dansaren har mindre funktion i både över- och underkropp. I funktionsklass 1 har dansaren klassificeringspoäng mellan 0–24.
- **Funktionsklass 2:** Denna klass är för dansare med en mindre funktionsnedsättning. Här har dansarna större rörelseförmåga och kan genomföra rörelser nästan som stående dansare. Det betyder att dansaren kan ha liten eller ingen påverkan på funktionen i överkroppen. I funktionsklass 2 har dansaren klassificeringspoäng mellan 25–50.

Rullstolsdanser

Inom rullstolsdans finns det olika sätt att dansa. Här är några olika former:

- Singel – Dansa ensam
- Duo – Två sittande dansare
- Combi – En sittande och en stående dansare

Tävlingsdanser finns inom Bugg, Freestyle, Standard och Latin.

Vid bedömning av rullstolsdans finns flera yttre faktorer som kan påverka dansarens prestation. Dessa faktorer bör beaktas för att bedömningen ska bli så rättvis som möjligt:

- **Underlag:** Golvet underlag påverkar hur lätt eller svårt det är att manövrera rullstolen. Hårda ytor som trägolv är att föredra, medan mjuka underlag som gummimatta gör det tyngre att både köra och styra rullstolen. Dansaren kan inte heller påverka effekten av underlaget på samma sätt som en stående dansare kan välja passade skor för underlaget.
- **Hjälpmedel:** Vissa dansare, särskilt de med dålig balans kan behöva extra stöd såsom bälten eller andra stabiliserings hjälpmedel. Detta påverkar dansarens rörelsefrihet och indikerar att personens poäng vid klassificeringen ligger i den lägre skalan i klassificeringsbedömningen.
- **Olyckor:** Om en sittande dansare faller men kan resa sig direkt fortsätter musiken. Om hjälp behövs stoppas musiken, och om hen kan fortsätta återstartas musiken från där fallet skedde.
- **Kollision under dansen:** Om fallet kommer sig av en krock mellan olika danspar bör domaren avgöra vilket par som bär ansvar för fallet och ge detta par lägre poäng.
- **Rullstolens skick:** Det är dansarens ansvar att rullstolen och dess tillbehör fungerar under tävlingen. Om ett hjul punkteras eller ett bälte lossnar och påverkar dansen, ska domaren bedöma det likvärdigt med hur snubblingar eller andra mindre misstag hos stående dansare bedöms.

Som domare är det viktigt att överväga hur dessa faktorer påverkar dansarens prestation vid bedömning av rörelseförmåga och teknisk skicklighet.

- Vid bedömning av rullstolsdans är det viktigt att ha dansens syfte i åtanke.
- Vid bedömning av teknisk skicklighet och rörelseförmåga bör domaren alltid ta hänsyn till dansarens funktionsklass.
- I Duo och Combi är samspel centralt, ingen ska dominera. Båda dansarna är likvärdiga, båda dansarna ska bedömas.
- Rullstolen är en förlängning av dansarens kropp och bör användas som ett verktyg för att förstärka dansens uttryck. Dansarens rörelser i överkroppen bör överföras till rullstolen så att dansen blir flytande.

SAMMANFATTNING

Bedöm rullstolsdans med öppenhet och engagemang! Fokusera på hur dansarna utför sina rörelser efter förmåga (funktionsklass) och använder rullstolen som ett verktyg i uttrycket. Tänk på att alla de inslag du redan bedömer i stående dans finns kvar, men med unika anpassningar för rullstolsdans. Var uppmärksam på samspel (i Duo och Combi), ingen av dansarna ska dominera på bekostnad av den andra och båda ska dömas likvärdigt.